

NORDISKE

2 - APRIL 2022

FORENINGEN
NORDEN

Meget mere NORDEN

**Danske Karin Hindsbo
er øverste chef for
Nordens største
museum, som åbner
i juni. Pris: næsten
seks milliarder
norske oliekroner.**

**Tema:
Nordiske medier /
Nordisk journalistik**

Det nødvendige nordiske samarbejde

Det var forfærdende for os alle at opleve, at krigen kom til Europa. I al sin gru har det vist os, at fred, demokrati og frihed ikke er den selvfølge, vi måske i Danmark og Norden havde regnet med.

På flere måder har krigen i Ukraine intensiveret og forstærket udfordringer, vi som samfund stod over for under alle omstændigheder. Det gælder ikke mindst klimaudfordringen, energiforsyningen, en ændret sikkerhedspolitisk situation med en aggressiv russisk præsident, truslen mod cybersikkerheden, stigende spændinger i det arktiske område og et USA, der ønsker at Europa tager større ansvar for at løse egne problemer.

Hvad er så det nordiske perspektiv i alt dette?

De nordiske lande deler de grundlæggende værdier, vores samfund er bygget på. Derfor kan vi også møde truslen imod os med større styrke, når

Foto: Maria Hedegaard Tuxen

vi står sammen. Og når det gælder alle de udfordringer, der møder os med endnu større styrke nu end ved årets begyndelse, så gjaldt det før, som det

gælder nu, at vi kun kan blive bedre til at håndtere dem, hvis vi står sammen. Og når det handler om at forsvare og udbrede vores nordiske værdier, så har vi langt større indflydelse ved at arbejde sammen end hver for sig.

På den baggrund kan man kun undre sig over, at der i regeringens omfattende nye udenrigspolitiske strategi ikke står et eneste ord om nordisk samarbejde. Om det skyldes glemsomhed eller sætternissen har været på spil, skal jeg lade være usagt. Men det kan ikke være fordi, man ikke lægger vægt på at samarbejde med de andre nordiske lande.

Der bliver kaldt på europæisk samarbejde og handling. Og det er åbenlyst nødvendigt. Men de nordiske lande kan gå foran, og vi kan i fællesskab bidrage til at styrke handlekraften i EU. Det er helt nødvendigt.

Lars Barfoed, formand

NORDISKE

Foreningen NORDEN

Vandkunsten 12,
1467 København K.
Telefon: 35 42 63 25,
mail: landskontoret@foreningen-Norden.dk,
www.foreningen-norden.dk

Landsformand: Lars Barfoed

Generalsekretær: Christian Lagoni

Protector:

Hendes Majestæt
Dronning Margrethe II

NORDISKE – foreningens magasin

Redaktion: Esben Ørberg,
ansvarshavende redaktør,
Telefon: 27 25 80 40,
redaktion@foreningen-norden.dk.

Grafisk tilrettelæggelse:

Pia Alø Visser, Stibo Complete.

NORDISKE udkommer i januar, april, juni og oktober.

Næste nummer omdeles fra 21. til 24. juni 2022.

ISSN: 0901-4950.

Tryk: Rosendahls a/s.

Forsidefoto: Karin Hindsbo, fotograf: Stian Lysberg Solum, Ritzau/Scanpix.

Medlemskab: Du bliver medlem for 305,- om året, 400,- for en husstand, 205,- for pensionist og 250,- for pensionistpar.

Skriv til os. Se vores adresse til venstre her på siden. Eller meld dig direkte ind:

www.foreningen-norden.dk/medlemsformer-og-kontingenter/

Udråbt til en af de vigtigste begivenheder i verden i 2022:

Museums-miraklet i Oslo

I juni åbner Nasjonalmuseet i Oslo til seks mia. norske kroner under enorm international bevågenhed. Dermed fuldføres en kæmpefusion under svimlende 55.000 kvm tag. Vi møder direktøren, danske Karin Hindsbo, for at sætte museet i nordisk perspektiv.

Det store britiske magasin Time Out har udråbt åbningen af 'Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design' i Oslo d. 11. juni som en af de vigtigste begivenheder i verden i 2022. Sikkert er det, at de internationale medier er ved at falde over hinanden for at besøge og foromtale åbningen af det enorme skiferbelagte bygningskompleks til seks mia. norske kroner på Oslos fineste havnefront.

Nu sidder også det mindre prangende danske magasin Nordiske her – foran direktøren for det hele, herunder 280 medarbejdere og et årligt driftsbudget på 900 millioner kroner, Karin Hindsbo.

Hindsbo er dansker – og det vender vi tilbage

til. Men først må vi forstå dimensionerne på dette kulturelle mirakel i Norge, som Hindsbo har stået i spidsen for i de seneste fem år.

Alene museets størrelse på 55.000 kvm, indeholdende 400.000 objekter, herunder 100.000 værker, gør det næsten tre gange større end den ligeledes nybyggede nabo lidt mod øst, Munchmuseet.

Kunst og kultur trives i Norge

Men for direktøren for Nordens største kunstmuseum handler det om meget mere end størrelsen. Det handler om, hvad Norge er og hvordan denne fortælling formidles.

Notabiliteter fra Norge, Norden, herunder de nordiske kongehuse, og mange andre lande valfarter til Oslo d. 11. juni for at kaste glans over åbningen af Nasjonalmuseet, som her ses nærmest omkransende Nobel Peace Center.

- Norden er kendt for at bestå af verdens mest tillidsfulde lande. Og Norge er vel helt i top, når det gælder tillid til hinanden. Her behøver man end ikke altid skriftlig aftale, siger Karin Hindsbo med et smil.

- De seneste 10-20 år har vi set en stigende interesse for og satsning på kunst og kultur i Norge og det afspejler sig også i en bred politisk interesse. Arbejderpartiet øgede satsningen på kultur i sin forrige periode, og dette blev fulgt op af Erna Solbergs borgerlige regering og igen med den nuværende Arbejderpartiregering under Jonas Gahr Støre.

- Selvfølgelig skal man ikke være blind for at Norge er blevet rig på grund af Nordsøolien. Det er dog ingen naturlov, at kunst og kultur skal nyde godt af et samfunds velstand. Men de sidste 20 år har vi set et ønske om at både kulturarv og nyere kunstneriske strømninger skal støttes – og komme alle til gode, siger Karin Hindsbo.

Den norske museumssensation er skabt ved en Stortings-beslutning for næsten 20 år siden om at fusionere fire gamle og selvstændige museer for samtidskunst, arkitektur, kunstindustri samt Nasjonalgalleriet. Museerne havde egne bygninger og var ledet af egne stiftelser og bestyrelser.

- Det har ikke været let, heller ikke at bygge lige

her midt i Oslo. Det har været en lang proces og heller ikke givet, at et museum skal ha' en så central placering i byen. Men nu står vi her, klar til at præsentere et nyt Nasjonalmuseum, der markerer Norge som kulturnation.

- Efter 10 år i Norge er jeg så meget knyttet til landet, at jeg er ikke så lidt stolt over, hvad Norge har skabt kulturelt i de senere år. Ikke kun vores museum, men hele aksen af kulturinstitutioner på havnen; Operaen, Nasjonalbiblioteket og Munchmuseet. Dertil kommer den historiske fæstning Akershus næsten uberørt lige overfor – og et livskraftigt kulturliv i hele landet.

Hindsbos definition på nordisk identitet

Vi besøger Karin Hindsbo som led i Nordiskes artikelserie med danskere i spændende job i andre nordiske lande. Den 48-årige kunsthistoriker er en habil iagttager af nordisk identitet.

- Det er ikke svært at se, hvad der har skabt det nordiske fællesskab. Vores lange fælles historie og sprogfællesskab i Skandinavien med indbyrdes kampe undervejs binder os sammen. Og ikke mindst har vi udvekslet både kunst og kunstnere i stort omfang landene imellem.

Karin Hindsbo fremhæver, at de store nationale kunstmuseer i Norden har et meget tæt samarbejde. Det drejer sig om Ateneum i Helsingfors, Moderna Museet og Nationalmuseet i Stockholm samt Statens Museum for Kunst i København.

- Vi har et stærkt fagligt fællesskab direktørerne imellem. Det kommer os til gode, når vi samarbejder om at få de allerstørste kunstværker til Norden. Vi ligner hinanden, vi har samme udfordringer, men bringer forskellige perspektiver og erfaringer til bordet, selvom digitale møder i de sidste par år har erstattet det fysiske mødebord.

Nordisk museumssamarbejde er fordelagtigt

Hindsbo fortæller, at de nationale nordiske museer sammen kan realisere store projekter.

- Vi planlægger i øjeblikket udstillinger helt frem til 2025, hvor vi arbejder på et internationalt samarbejde mellem Ateneum, Finlands Nationalgalleri, Alte Nationalgalerie i Berlin og vores eget museum. Projektet resulterer i udstillingen Gothic Modern, som vil vise sammenhængene mellem modernisme og nordeuropæisk kunst fra perioden mellem ca. 1480 og 1520.

- Her vil værker af kunstnere som Albrecht Dürer og Lucas Cranach den ældre blive sat i dialog med moderne kunstnere som Käthe Kollwitz, Ed-

vard Munch og Emil Nolde. Temaer som tro, lyst, dødedsdans, pilgrimsfærd og naturens kræfter er centrale. Der er en anderledes modernisme, vi vil se i denne udstilling - en 'gotisk modernisme'. Her er nordisk samarbejde helt afgørende for at realisere en udstilling af den kaliber.

Norge forvalter oliepengene godt

Karin Hindsbo reflekterer over de gode betingelser, som er givet hendes museum.

- Det er en dobbelthet i den norske rigdom, fordi den kom så pludseligt. Vel er vi et nyrikt land, og vi ved det godt. Men rigdommen er ikke helt steget os til hovedet på alle måder. Vi er lidt asketiske, og selvom vi har taget et kvantespring i velstand og mange har en Porsche i garagen, går vi stadig ture på fjeldet med vores medbragte madpakke: to skiver brød med ost, en mandarin, en Kit Kat og en kande sort kaffe. Og der er faktisk intet i verden, som er bedre end det at stå der på toppen og se ud over vidstrakte fjeld og dale og slubre halvvarm kaffe i sig. Verden bliver så stor, mens man selv bliver lidt mindre. Det er ren terapi. eø

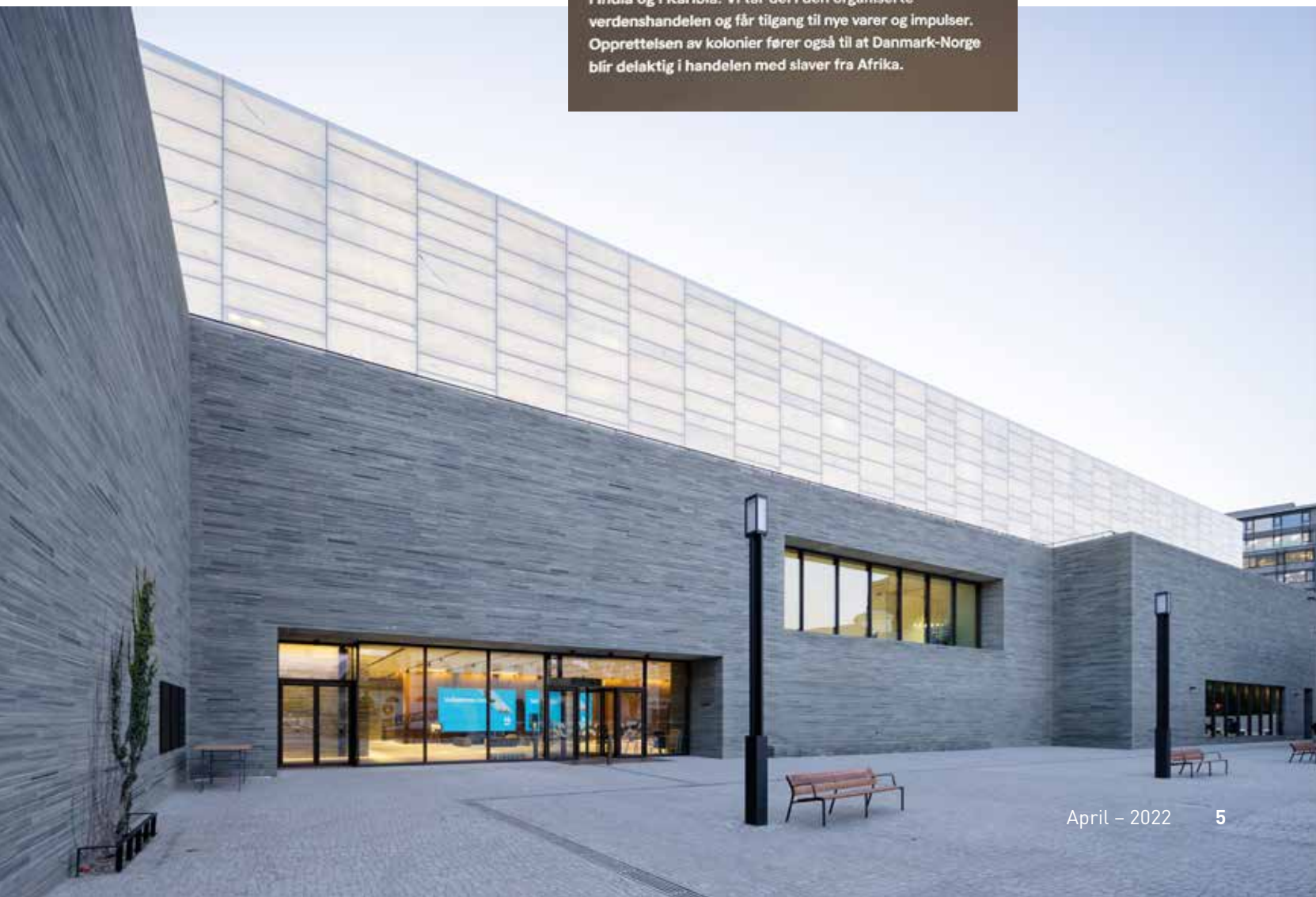
ALT NORSK ER DANSK EVERYTHING NORWEGIAN IS DANISH

Norge og Danmark er ett rike, underlagt kongen i København. For å drive handel med norske varer, kreves kongens tillatelse. Inntektene går til kongehuset, den privilegerte adelen og lokale forretningsmenn.

Næringer som sagbruk, gruvedrift og jernverk er i vekst. Norske råvarer er etterspurt for eksport. Tømmeret bygger opp Amsterdam, kobberet går til Tyskland og fisken havner på middagsbord over hele Europa. I takt med den norske velstanden øker importen av varer fra disse landene.

Kongeriket Danmark-Norge etablerer handelsstasjoner i India og i Karibia. Vi tar del i den organiserte verdenshandelen og får tilgang til nye varer og impulser. Opprettelsen av kolonier fører også til at Danmark-Norge blir delaktig i handelen med slaver fra Afrika.

Norge og Danmark er evigt forbundne, hvilket fremgår af denne planche i det nye museum, som Nordiske fik mulighed for at besøge i Oslo i marts.

EUs holdning til trepart er en 'udfordring'

Beskæftigelsesministeren erkender, at der skal gode kræfter og argumenter til at holde stand overfor EUs pres på den nordiske model på arbejdsmarkedet.

Peter Hummelgaard (A) er ikke EU-skeptiker, tværtimod. Men han kan godt anlægge en kritisk mine, når EU lægger pres på den nordiske arbejdsmarkedsmodel.

- I Norden har vi jo en solid og sund tradition for autonomi blandt arbejdsmarkedets parter om at aftale fælles vilkår – uden at staten blander sig. Det er også noget vi i den danske regering lægger vægt på og deler med de øvrige nordiske lande, som vi har et tæt og vigtigt samarbejde med.

- Vi har faktisk stor gavn af både EU-medlemskabet og samarbejde i regi af Nordisk Råd. Især på nordisk plan har vi et stort ønske om at fremme beskæftigelsen på tværs af grænserne og vi har for eksempel i Danmark afsat midler til rekruttering af ledige i Sydsverige til ansættelser i Hovedstadsregionen.

På vagt for den nordiske model

- På europæisk plan er de nordiske lande de eneste, som står sammen om at udvikle og værne om arbejdsmarkedsmodellens grundindhold om høj løn og stor tryghed, altså en god beskyttelse af de ansatte, som til gengæld må acceptere at arbejdsgiverne har betydelig fleksibilitet i forhold til ansættelsesforholdet. Det er ikke alle europæiske lande enige i, hvilket jeg mærker blandt mine EU-kolleger. Men hidtil har vi da kunnet beholde vores hævdevundne model uantastet.

Den 39-årige minister har fra sine helt unge år et meget tæt forhold til Norden. Det skyldes især, at han fra 2008 til 2012 var formand for Danmarks Socialdemokratiske Ungdom, som i generationer

har haft stort samkvem med sine nordiske søsterorganisationer.

- Jeg tøver ikke med at sige, at vi bevidst dyrkede det nordiske samarbejde. Inspirationen var så åbenlys. Sådan tror jeg, at hele den socialdemokratiske familie i Norden altid har haft det. Altså at samarbejdet virkelig gav udbytte.

- Forklaringen ligger lige for. Jeg kan forklare samarbejdets betydning med tre nordiske værdier. Vi er lige, vi er trygge og vi er frie. Olof Palme indrammede hele den nordiske ide med udsagnet: *Trygge mennesker tør*. Tryghed skaber frihed!

Vi satser på fire områder i Norden

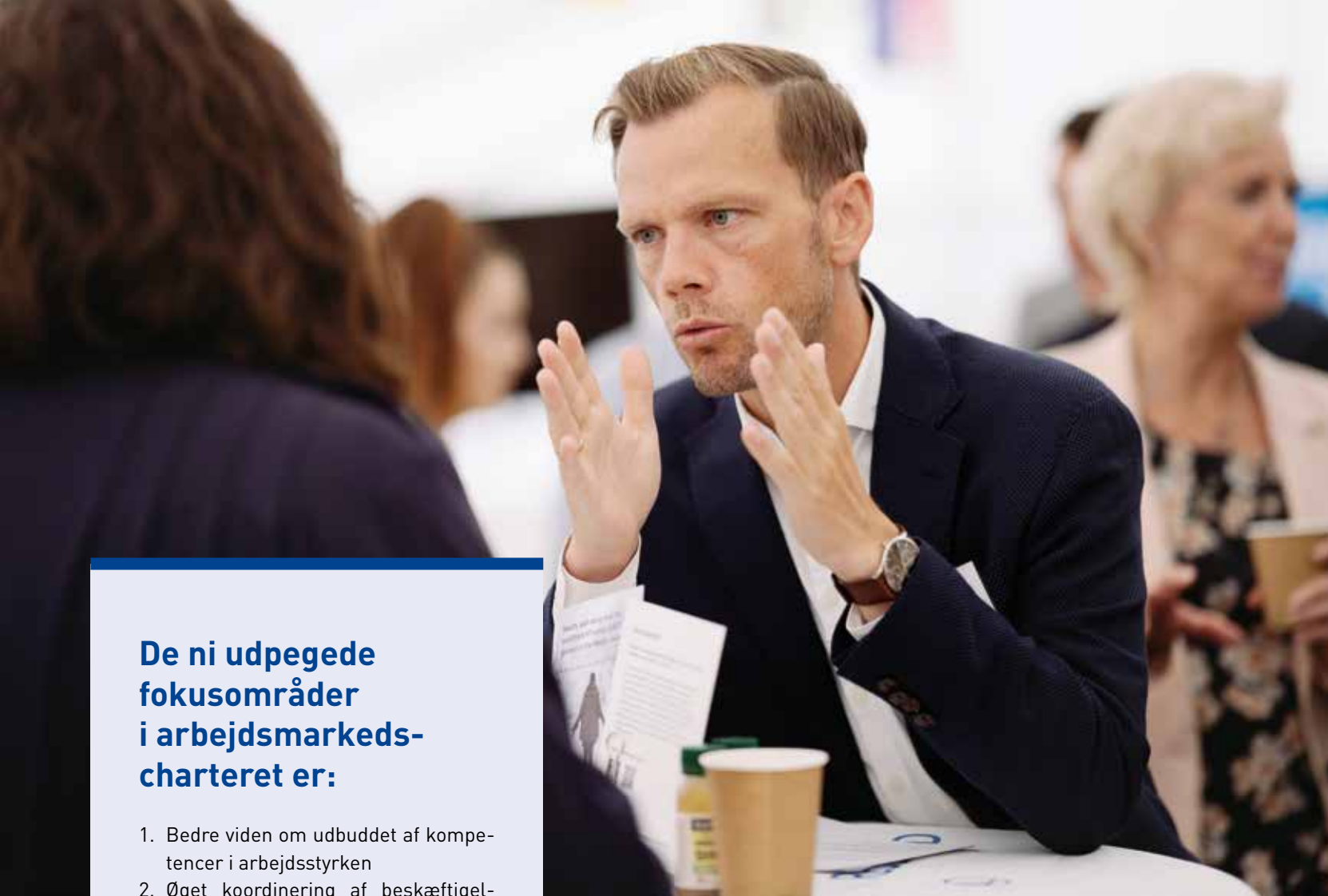
Måske er det denne optagethed af nordiske værdier og forbilleder, som får Hummelgaard til som minister at prise det nordiske samarbejde på hans ministerområde.

- Nordisk Ministerråd har jo i sin beskrivelse af samarbejdet om arbejdsliv lagt vægt på fire områder, som særligt skal prioriteres i nordisk regi: Beskæftigelse, arbejdsmarked, arbejdsmiljø og arbejdskraft. Og vi tilføjer, at arbejdet skal foregå på sikre og fælles vilkår, og dermed langt fra ulige og uretfærdige løn- og konkurrencevilkår.

- Jeg har for kort tid siden haft møde med den svenske boligminister, som også er vicearbejdsmarkedsminister, om det vi med et relativt nyt begreb kalder for arbejdslivskriminalitet. Det handler om løndumping, usund konkurrence, usikre arbejdsforhold, skattesnyd og sorte penge. Her kan vi faktisk gøre en forskel blandt andet ved at indføre et særligt ID-kort på statslige byggepladser i Norden, vi kan udvikle bedre digitale tilsynsløsninger og øge brugen af data til kommunikation om arbejdsmiljø.

Ser gerne europæisk sortliste

Men Hummelgaard vil videre end nordisk samarbejde, når det handler om social dumping.

De ni udpegede fokusområder i arbejdsmarkedscharteret er:

1. Bedre viden om udbuddet af kompetencer i arbejdsstyrken
2. Øget koordinering af beskæftigelsesindsatsen
3. Øget fleksibilitet i regionen for højt-kvalificerede arbejdstagere fra tredjelande
4. Forskellige arbejdsgiverafgifter i Danmark og Sverige, som hæmmer mobiliteten
5. Økonomiske og tidsmæssige omkostninger ved transport over Øresund
6. Samarbejde om kompetenceudvikling og efteruddannelse
7. Uddannelsessystemets aktører i regionen bør i højere grad samarbejde om at imødekomme den fremtidige efterspørgsel efter kompetencer
8. Gensidig anerkendelse af erhvervs-kvalifikationer i Danmark og Sverige
9. Øget informationsniveau for virksomheder og arbejdstagere og fælles digital legitimation

- Vi arbejder på, at EU indfører en sortliste over lande, som systematisk holder hånden over virksomheder, som udøver social dumping gennem ekstremt lave lønninger.

På nordisk plan er ministeren begejstret for samarbejdsorganisationen Greater Copenhagen's målrettede indsats for at integrere arbejdsmarkedet i en udvidet Øresundsregion. Greater Copenhagen har beregnet, at et fuldt integreret arbejdsmarked vil resultere i en årlig gevinst på 2,9 mia. danske kroner for svensk og dansk økonomi tilsammen.

- Jeg er især tilfreds med Greater Copenhagen's arbejdsmarkedscharter, der er blevet til i et tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter i Østdanmark og Sydsverige og identificerer de ni vigtigste fokusområder for udviklingen af arbejdsmarkedet i hele regionen. Charteret giver samtidig klare bud på konkrete løsninger, som kan bidrage til at realisere regionens vækstpotentiale, slutter Hummelgaard.

Når vi beder Hummelgaard nævne to nordiske forbilleder lyder det: 'Jens Stoltenberg og Olof Palme. Palmes bøger om det at bedrive politik med nordisk udgangspunkt er en rettesnor for mig'. Foto: Marie Hald, norden.org

eø

Digitalisering er værktøjet, der skal sikre vores fremtid

Lars Barfoed har taget repræsentantskabsmødets pålæg om et total-eftersyn af Foreningen Norden alvorligt. På mødet til maj fremlægger han en rapport fra arbejdsgruppen bag dette eftersyn. Digitalisering er et nøgleord, afslører han her.

Metaforisk taler formand for Foreningen Norden, Lars Barfoed, om at 'skibet skal udrustes med moderne udstyr, så vi kan fortsætte vores videre sejlads'. Med moderne udstyr sigter han til øget digitalisering af foreningen, herunder digitale aktiviteter. Men han understreger også, at foreningen skal 'fortsætte sin videre sejlads', hvorved han lægger vægt på, at de hidtidige aktiviteter ikke skal erstattes, men suppleres af blandt andet virtuelle møder.

Formandens udlægning af den fremtidige kurs skyldes, at han står i spidsen for et halvt års strategiarbejde, hvis resultat forelægges repræsentantskabsmødet d. 7. maj på Christiansborg.

Arbejdet er mundet ud i en rapport, et 360 graders eftersyn, som vil blive forelagt mødet sammen med et forslag til strategi for udmøntning af rapportens anbefalinger.

Handleplaner skal bringe os i hus

Tanken er herefter, at der udarbejdes en række handleplaner, som skal gennemføres over de kommende år.

- Vi står med en utrolig livskraftig forening. Men repræsentantskabsmødet sidste år pålagde os at komme videre. Derfor har arbejdsgruppen arbejdet med en strategi, hvor digitalisering er det strategiske værktøj, som både skal løfte aktivitetsniveauet, styrke rekrutteringen og forbedre den eksterne og interne kommunikation.

- Alt det kommer naturligvis ikke ved at holde virtuelle møder og tale med hinanden via en skærm. Nej, men de digitale arbejdsinstrumenter kan gøre vores kommunikation med hinanden både lettere, hurtigere, mere bekvem og aktuel i en række situationer. Det vil for eksempel være relativt let at danne en arbejdsgruppe på tværs af landet om at udvikle et bestemt projekt, hvorefter de fleste af gruppens møder kan foregå med den enkle teams-teknologi eller zoom eller hvilke muligheder, der byder sig, siger Lars Barfoed.

Han tror også på, at skærmbårne møder kan tiltrække flere yngre medlemmer, som uden større anstrengelser kan bidrage og drage nytte af foreningens viden og debatter.

- Hvordan det skal ske, ved vi ikke endnu. Her vil vi blandt andet lytte til og lade os inspirere af andre foreninger, som vi kan sammenligne os med, og vi vil også trække på professionel bistand. Men jeg er ikke i tvivl om, at gennemførelse af den nye strategi vil få positive konsekvenser på foreningens kommunikation, arbejde for indflydelse, værdiformidling, rekruttering og i det hele taget komme alle medlemmer til gode.

Foruden Lars Barfoed har arbejdsgruppen blandt andet bestået af næstformand Marion Pedersen og Christian Lagoni, som her ses under sidste års repræsentantskabsmøde. Christian Lagoni, hidtil projektleder i Nordjobb, er fra april ny generalsekretær i Foreningen Norden. Foto: Maria Tuxen Hedegaard.

eø

Hvad er nordisk journalistik?

På de følgende sider undersøger vi en række nordiske mediers dækning af Norden og nordiske perspektiver. Hvem skriver om Norden og hvordan gør de det? Hvad finder journalisterne interessant og hvorfor?

Tendensen er klar: nordisk stof, især sammenligninger, spejlinger, mellem landene, har stor interesse blandt læsere, lyttere og seere. Ikke mindst har Sveriges ageren under corona og flygtningekrisen i 2015 haft stor dansk interesse. Aktuelt er krigen i Ukraine med til at øge interessen for relationerne mellem Østersølandene.

Det spændende budskab fra journalisterne er, at interessen for Norden er stigende. Norske NRK har for eksempel for første gang i 14 år netop udnævnt en nordisk korrespondent. Ham taler vi naturligvis med.

God fornøjelse med Norden i nordiske medier.

Svenskerne har længe været sig selv nok – men nu ser de mod Norden

Hun er vel den mest erfarne danske journalist, når det kommer til viden om og dækning af Sverige og - i mindre grad - Norge. Anna Gaarslev har arbejdet 25 år på TV2 og DR og dækket Norden næsten lige så længe.

Hun kalder selv Sverige for en gammel journalistisk kæphest, som hun har med helt fra de første år på TV2 i midten af 90'erne. En kæphest, som nu bliver fundet frem igen i forbindelse med det svenske valg til september. Og det er der mange gode grunde til.

- Sverige stikker ud! Landet er i identitetskrise, i en brydningstid, i Sverige kan alting ske og Sverige er derfor interessant for en journalist. Vi kan også se, at det gælder vores publikum. Når vi har en historie om et problem i Sverige, kan det straks mærkes på en stigning i antallet af læsere, seere eller lyttere. Danskerne er simpelthen grundlæggende interesserede i, hvordan det går i vores naboland.

Folkehjemmet blegner

Ifølge Anna Gaarslev er Sverige hastigt på vej væk fra sit gamle ideal om et harmonisk folkehjem, og de økonomiske og politiske kløfter bliver dybere.

- Sverigedemokraternes (SD) indtog i Riksdagen i 2010 forandrede grundlæggende de ret fastfrosne politiske spilleregler. De fik under seks pct. af stemmerne, ikke noget jordskred, men nok til, at alle de andre partier gik i kollektiv psykose. Man taler om at traumatiske oplevelser fremkalder en

af tre reaktioner; kæmpe, flygte eller fryse, altså spille død, at tie ihjel. Svenskerne valgte det sidste, og i konsekvens heraf blokerede de øvrige partier for et fordomsfrit samarbejde i 10 år, siger hun og peger på, at situationen langt om længe ser ud til at blive løst.

- Mange i Sverige er klar over, at konsekvenserne af den massive indvandring allerede nu giver store problemer, ikke kun med kriminalitet – men den kraftige befolkningstilvækst presser den offentlige service, boligmarkedet, etc. De gamle partiers uvilje mod at se virkeligheden i øjnene har sendt vælgerne i armene på SD.

- Simpel matematik tilsiger, at hvis de borgerlige partier ikke skal henslæbe de næste mange år som en tænketank på sidelinjen i Riksdagen, så skal de have Sverigedemokraterne med i en eller anden form. Vejen til magten går via SD. Derfor har de modstræbende accepteret at åbne døren for SD – og det kan sagtens bane vejen for en borgerlig regering efter valget.

- Jeg hører ofte svenskere henvise til Dansk Folkepartis krise som bevis på, at selv ikke i Danmark kan fremmedkritiske partier overleve. Men her glemmer de, at Socialdemokratiet i Danmark på lange stræk har kopieret Dansk Folkeparti.

- Jeg ved godt, at de svenske socialdemokrater ikke bryder sig om sammenligningen med Danmark, fordi den ikke passer ind i selvbilledet om svensk åbenhed og tolerance. Men dele af det svenske Socialdemokrati er åbenlyst i gang med samme proces som deres danske partifæller har været det i flere år.

Nu ser svenskerne mod Danmark

Anna Gaarslev mener, at netop holdningen til flygtninge og indvandrere er en væsentlig årsag til, at svenskerne nu ser mod Danmark, som man ikke har gjort før.

- Svenskere har altid holdt af danskere som nogle, der var rarere, mere uhøjtidelige og sjovere end de selv er. Men svenskerne har aldrig været rigtigt interesseret i vores løsninger. Ikke før nu. Det gælder især kriminalitet og strafferammer. Da fem svenske statsborgere i efteråret 2020 ved en dansk domstol blev idømt mellem 20 års fængsel og livstid for dobbeltdrab begået her i Danmark, gav det genlyd i Sverige. De yngste gerningsmænd, som var under 18 år på gerningstidspunktet, ville for samme forbrydelse være blevet idømt 3-4 år i Sverige på grund af den generøse ungdomsrabat, siger hun.

Gaarslev giver yderligere et par eksempler på forskellen i syn på kriminalitet i Danmark og Sverige.

Det ene handler om en dom, hvor domsmændene mente, at en ukrainsk familie ikke kunne forventes at vide, at man i Sverige ikke slår børn og sætter dem ud på en iskold altan som straf. Derfor blev faderen frikendt og selvom det halve Sverige var i oprør, mener Gaarslev alligevel, at dommen siger noget om en tolerancegrad, som vi ikke finder i Danmark.

- Vi har også set, hvordan kriminelle bander har opsat vejspærringer i Göteborg og kontrolleret forbipasserende biler. Vi har oplevet socialarbejdere, som bliver truet af bandemedlemmer. Mange sven-

- Flere og flere svenskere ser på, hvordan de andre nordiske lande har tacklet problemerne. Tidligere var de mere stålsatte på egne løsninger, siger den erfarne Europa-korrespondent, Anna Gaarslev. Foto: Lars E. Andreasen, Her&Nu/Ritzau/Scanpix

skere er bange for bandernes hærgen og konsekvenserne ved professionelt at blande sig. Det er ikke så underligt, at svenskerne er meget mere bekymrede for kriminalitet, end vi er i Danmark.

Danskerne så op til Sverige

Anna Gaarslev minder om, at Sverige i mange år var et forbillede for danskerne.

- Når vi taler velfærd, folkesundhed og ligestilling, har Sverige historisk set været i front. Der har været mange gode grunde til, at vi har ladet os inspirere stærkt af Sverige.

- Svenskerne er ikke bange for at gå enegang – se bare under covid. At holde hovedet koldt, at tænke sig grundigt og rationelt om, er en kerneværdi, som nogle gange giver sig udslag i en form for hovmod: Vi ved bedst. Svenskere er elendige til hurtige fodskifter. Har de først bestemt sig for en kurs, tager det en evighed at ændre den. De har sjældent set den anden vej, mod Danmark og Norge efter løsninger.

- Men her er der en nyorientering på vej i Sverige. Flere og flere kan se formålet med at se på,

hvordan de andre nordiske lande har tacklet problemerne.

- Det er jo netop også derfor, at vi som journalister interesserer os for Norden, fordi vi ligner hinanden og sammenligning derfor er særdeles relevant. Når et af de andre lande vælger en ny og anden retning, så er det naturligvis værd at beskæftige sig med. Og her har indvandrede og kriminalitet i Sverige været en kilde til mange historier.

Fælles bevidsthed samler os

Anna Gaarslev tror, at vi – trods alt – er vældig interesserede i hinanden i Norden, fordi vi har en fælles bevidsthed.

- I Norden er vi stolte over det, vi har skabt. Vi har en fælles bevidsthed om, at vi er privilegerede og lever i et verdensberømt smørhul med stor lighed, velfungerende demokrati, mangel på korruption og trang til konsensus fremfor konflikt. Det kan godt være, at vi lever i en forblæst, kold og regnfuld del af verden, men vi har skabt et samfund, hvor vi tror på hinanden, er trygge ved hinanden og passer på hinanden – i det store hele.

eø

Krigen i Ukraine sætter dybe spor i svensk politik

Anna Gaarslev har fra sin udsatte position i Kiev sendt os denne analyse af krigens konsekvenser for svensk sikkerhedspolitik, idet interviewet ovenfor blev gennemført umiddelbart *før* krigsudbruddet.

Af Anna Gaarslev

Krigen i Ukraine har forandret den politiske spilleplade i Sverige. Sikkerhedspolitik generelt – og NATO-medlemskab i særdeleshed er på rekordtid blevet et hovedemne og en politisk kampplads. De borgerlige partier går til valg på, at Sverige hører hjemme i NATO og skal ansøge om medlemskab – hellere i dag end i morgen.

Socialdemokraterne tøver og det har på det seneste vakt en del opsigt – for nu at sige det mildt – at statsminister Magdalena Andersson sagde, at 'en svensk NATO-ansøgning yderligere ville destabilisere den sikkerhedspolitiske situation'. Det blev opfattet som et knæfald for Rusland: Tir ikke bjørnen.

Svenskerne er på rekordtid blevet sig smerteligt bevidste om den udsatte position, de befinder sig i. Samtidig er den svenske opinion langt mere lunken end f.eks. den finske. For mange svenskere er det bestemt ikke den oplagte løsning at springe ind i NATOs favn:

Modstanderne er urolige for, at det vil få forsvarsudgifterne til at eksplodere. Det har intet på sig, men forestillingen eksisterer på linje med forestillingen om, at svenske Nato-soldater ville blive tvunget til at assistere for eksempel Tyrkiets Erdogan i interne opgør med kurderne. Tilhængerne kigger derimod – blandt andet – mod Danmark og Norge og konstaterer, at det jo ser ud til at gå meget godt.

Men spørgsmålet om NATO bliver ikke til at komme udenom ved valget i september.

Nordisk alliance: Jesper Zølck faldt for SVTs USA-korrespondent Carina Bergfeldt og blev nordisk korrespondent med hud og hår. Her poserer parret foran Det Hvide Hus. Foto: privat.

Kærlighed og corona førte til nordisk TV 2-korrespondent

Kærlighed og corona er to ikke-planlagte årsager til, at TV2 Danmark har en nordisk korrespondent med bopæl i Stockholm. Samt at tv-stationen ser et klart behov for at fortælle danskerne om Norden og nordiske perspektiver.

TV2 har i Jesper Zølck noget af en sjældenhed; en fuldtids nordisk korrespondent, endda bosat i Stockholm. Det er samtidig lidt af en tilfældighed og efter noget af en omvej, at han endte netop i det nordiske.

Det begyndte i USA. Til valgkampen i 2016 mellem Donald Trump og Hillary Clinton, som han dækkede som vært og reporter for TV2. Her møder han SVTs USA-korrespondent Carina Bergfeldt. De bliver kærestepar og for at få logistikken til at gå op, siger han sit job op og bliver freelance. Først fra USA og siden fra hendes hjemby Stockholm.

- Jeg fulgte sådan set bare med. Hendes job var mere cool end mit, så det gav lidt sig selv, siger Jesper Zølck.

De flyttede til Stockholm for to år siden, netop som corona pandemien ramte. Pludselig var Sverige i overskrifterne i hele verden for deres markant lempeligere tilgang. Samtidig indførte Norge

meget hårde restriktioner. De interessante vinkler hobede sig op, og en dag bad TV2s udlandschef ham om at komme med et oplæg for, hvordan en nordisk korrespondent kunne fungere.

Stort nordisk nyhedsmarked

- Ja, corona åbnede døren for mig. Jeg deltog i daglige pressemøder i Stockholm, den svenske udvikling blev fulgt med enorm nysgerrighed og undren i Danmark, og det var som om, jeg efterhånden fik skubbet det nordiske så meget ind på TV2, at de selv bad mig skabe en nordisk stilling, siger Zølck, som blev overrasket over, at han ikke tidligere havde set potentialet i det nordiske nyhedsmarked.

- Det var jo ikke sådan, at jeg havde siddet med et verdenskort og drømt om at blive korrespondent i netop Stockholm af alle steder. Men det er fascinerende, hvordan de nordiske perspektiver opfylder mange af de kriterier, vi kræver for at skabe god journalistik. Historierne skal være relevante, vedkommende og så skal folk kunne identificere sig med dem.

- I Norge, Sverige og Finland gør de tingene lidt anderledes, men de minder samtidig virkelig meget om os. Derfor er sammenligninger så spændende, uanset om det handler om corona, minimumsnormeringer, indkøb af kampfly eller IS-kvinder, siger Zølck og uddyber.

Forskellig holdning til IS-kvinder

- Norge og Finland tog meget hurtigere IS-kvinder hjem fra lejre i Syrien, hvilket længe var stik imod dansk praksis. Men situationen var jo som udgangspunkt den samme. Vores samfundsmodel er i store træk den samme - politisk er der klare fællestræk. Derfor var den norske og finske politik så interessant for os.

- I de andre nordiske lande er der også 10-15 partier, og de kan stort set alle genkendes i en dansk kontekst. Derfor er det også relevant for Danmark at have en lyttepost i Sverige, og TV2 har da også mange flere nyheder fra Norden end tidligere.

Ifølge Jesper Zølck har mange redaktioner indtil for nylig nok overset, at nabolandene udgjorde et hul i nyhedsmarkedet.

- Vi lavede i 2020 en sammenligning mellem den svenske og danske corona-strategi. Den blev en af de mest læste på vores hjemmeside. Vi taler mere end en million visninger. Og senest med krigen i Ukraine har jeg brugt timer på at forklare, hvorfor Sverige og Finland igenem årtier har valgt alliancefriheden og hvordan de vurderer truslen fra øst. Så til trods for, at vi er naboer og tætte allierede, er der tydeligvis stadig en masse rum til at forklare i og der har jeg så været heldig at lande midt i det hele.

eø

Norden får mere opmærksomhed

Vores debatter er overførbare fra det ene nordiske land til det andet. Mere end nogensinde. Det er en af årsagerne til, at Norden er blevet mere interessant for danskerne i de senere år, mener Kristeligt Dagblads nordiske korrespondent.

Det er ikke noget jordskred, snarere en beskeden, men støt tendens. At Norden er blevet mere interessant for danskere. Det mener Johan Varning Bendtsen, journalist på Kristeligt Dagblad med Norden som stofområde.

Det er også den konklusion hans avis kom frem til, da de for nogle år siden oprettede en fast stilling med fokus på Norden. Kristeligt Dagblad har i det hele taget et bredt perspektiv på det, der sker i Danmarks nabolande.

- Vi forsøger at dække Norden bredt, så det ikke alene bliver nyheder om corona eller bandekriminalitet. Etik, trosstof og litteratur fylder meget i avisen, og inden for de områder findes ofte interessante perspektiver i de andre nordiske lande. Tag litteraturscenen i Norge eller Sverige, for eksempel, siger han.

- I det hele taget er de nordiske lande jo sammenvævet på enormt mange niveauer, både historisk og i et nutidigt perspektiv, og for mig at se, er det derfor virkelig givende at sammenligne og tage ved lære af hinandens erfaringer.

Debatter overføres fra land til land

- De nordiske samfund er jo variationer over samme velfærdsmodel, hvilket betyder at en debat i ét land ofte kan overføres til et andet. Journalistisk set betyder det, at der findes rigtig mange emner, som det er interessant at under-

søge på tværs. Sundhedsvæsen, uddannelse, atomkraft, NATO, coronahåndtering og kriminalitetsbekæmpelse, siger Johan Varning Bendtsen, der i øjeblikket arbejder på en bog om Sverige i anledning af valget til september.

Akkurat som de andre nordiske korrespondenter fremhæver Johan Varning Bendtsen, at han bruger landene som spejl. Sådan gør vi her, hvad gør de der? Hvorfor? Han nævner to 'spejl-eksempler', som flere af de øvrige journalister i dette Nordiske-tema også peger på, nemlig flygtningekrisen i 2015 og corona-pandemien.

- Under flygtningekrisen sammenlignede vi på alle mulige måder Danmark og Sverige, fordi de to lande greb situationen meget forskelligt an, siger han.

- Og det samme var tilfældet under coronakrisen. Her stak Sverige også ud, og vi gjorde meget ud af ikke kun at tale med sundhedseksperter og politikere, men også med forfattere, kunstnere og forskere i bred forstand, for at forstå, hvad der historisk og kulturelt kunne ligge til grund for den måde, svenskerne håndterede pandemien. Det er jo det, der ofte er så spændende: På rigtig mange måder minder vi enormt meget om hinanden, og så kommer der alligevel de her situationer, hvor vi griber tingene helt forskelligt an.

Den store – og de to små

For den nordiske korrespondent tegner sig et billede af to små og den store, altså Danmark og Norge på den ene side og Sverige på den anden. Finland og Island lidt mere på sidelinjen.

- På nogle punkter minder danskere og nordmænd nok lidt mere om hinanden, og så er Sverige lidt længere fremme i skoene. Stormagtstiden sidder måske stadigvæk lidt i dem, og det er jo drøninteressant, når du har en nabo, der hele tiden lige går skridtet videre – uanset om det så handler om indvandring eller feminisme eller pandemihåndtering.

- En gang imellem kan der godt gå lidt usund landskampsstemning i den, men i bund og grund hersker der vel en venskabelig rivalisering mellem broderlande. Og jeg tror, de fleste er enige om, at vi kan lære rigtig meget af hinanden – også selvom vi har nogle fordomme om de frelste svenskere, og de måske omvendt mener, vi er lidt bøvede på vores side af Øresund, siger Johan Varning Bendtsen. eø

Sverige er på mange områder lidt længere fremme end Danmark. Og det ved svenskerne godt, siger Johan Varning Bendtsen.

Vi har et uerkendt behov for Norden

NRKs nyudnævnte nordiske journalist blev vakt for Norden, da han som ung opdagede, hvor privilegerede vi er. Siden er hans nordiske interesse vokset stærkt og han oplever, at det er let at stimulere interessen for Norden blandt publikum.

Der skulle gå 14 år, før NRK genoprettede en stilling som nordisk korrespondent, som ellers var blevet lukket ned i 2008. Den nye mand i stolen er Joakim Reigstad, og den nordiske satsning blev mødt med betydelig medieinteresse i Norge.

'Han har drømt om stillingen i årevis,' lød det i flere interview og Reigstad svarede: 'Ja, jeg vil bringe Norden tættere sammen!'

Det er da også en meget nordisk journalist, som

medvirker her i Nordiskes artikelserie om nordisk journalistik. Hans Instagram-konto har overskriften: 'Engagement for land med kors i flaget.' Og da vi nævner dette for ham, lyder det straks:

- Ja, jeg ved godt, at Grønland ikke har det. Men de øvrige syv har, når vi tager Færøerne og Åland med.

Netop retur fra Ukraine

Vi taler med Reigstad et par dage efter, at han er kommet hjem fra et ugelangt ophold i Polen og Ukraine, efter at krigen mellem Ukraine og Rusland har varet et par uger.

- Selvom det nordiske forsvarssamarbejde slet ikke kan erstatte NATOs kraft, vil behovet for øget samarbejdet blive påtrængende i den kommende tid, og det vil præge nordisk journalistik i lang tid. Både Sverige og Finland, som ikke er medlemmer af NATO, bidrager jo allerede med våben til Ukraine. Våbenhjælp er ikke kommet fra Sverige siden Vinterkrigen i 1939.

- Der er ikke tvivl om, at Sverige og Finland på få uger er kommet tættere på NATO. Finland har jo en godt 1300 kilometer lang grænse mod Rusland og Sverige har en række militærstrategisk vigtige øer i Østersøen. Sverige og Finland kommer under stort pres, som følge af krigen. Sådan skete det faktisk også i 2014, da Rusland invaderede Krim, minder Reigstad om, og han bakkes op af sin chef, NRKs leder af udenrigsstoffet, Sigurd Falkenberg, som umiddelbart før krigsudbruddet udtalte, at 'Krisen omkring Østersøen viser, hvor vigtigt det er at styrke vores journalistiske dækning af Norden'.

Joakim Reigstad på banegården i Przemyśl, Polen, hvor tusindvis af flygtninge ankommer hver dag under krigen mellem Rusland og Ukraine. Foto: privat.

Hvor er vi heldige!

Hvor kommer din nordiske interesse fra?

- På et tidspunkt i min ungdom gik det op for mig, at vi er meget privilegerede i Norden. Vi kan rejse mellem landene uden at skulle tænke på pas og grænseovergange. Vi taler næsten samme sprog. Vi har et stort kulturelt og historisk fællesskab.

- Jeg oplevede, som de fleste unge nordmænd, Danmark som et fristed helt tæt på og så alligevel et spændende udland, som er lidt mere liberalt, lidt mere til fest, alkohol og ballade.

- Da jeg blev en smule ældre og rejste længere ud i verden, opdagede jeg kriser og krige, hvor man hader naboen og frygter ufred. Og min glæde ved Norden blev i det lys forstærket. Hvor er vi heldige!

NRK-korrespondenten er dog på det rene med, at den nordiske frihed er udfordret i disse år.

- Flygtningekrisen og corona har tæret på det nordiske sammenhold. Det var svært for mange at forstå, at de skulle i karantæne, fordi de havde været i Sverige. Så der er et vigtigt arbejde, som jeg også føler mig kaldet til, med at vende udviklingen og genåbne landene, så vi kan leve op til målsætningerne om at være verdens mest åbne og bedst integrerede region.

Meget mere Norden

Joakim Reigstad understreger, at han som journalist er neutral og professionel, men som privatperson ser han gerne, at der i Norden kan blive mere udveksling af arbejdskraft, varer og tjenester og flere rejser mellem landene.

Hans ønske understreges af en iagttagelse, han gør sig til daglig i NRKs redaktionslokaler i Oslo.

- Jeg ser især udklip af amerikanske politikere hænge rundt omkring, men ikke et eneste foto af Mette Frederiksen eller Magdalena Andersson. I det hele taget er viden om Norden meget begrænset i Norge. Mange kan vel ikke engang navnet på den svenske statsminister eller aner, hvornår der er folketingsvalg i Danmark? Men det amerikanske valg? Det ved vældig mange det meste om.

- Jeg tror, at vi har et behov, som vi ikke har erkendt. Et behov for mere viden om Norden, mere samkvem i Norden, mere samarbejde i Norden. Vi påvirker jo hinanden så meget politisk og hver gang jeg skriver om Norden, får jeg mange tilbagemeldinger. De fleste seere, lyttere og læsere er ikke vant til det, men interessen stiger markant, når de får nordiske perspektiver præsenteret.

eø

Midtergruppen i Nordisk Råd under rådets temasession i Malmø i slutningen af marts. Gruppen er ved at gøre klar til fotooptagelse for at demonstrere solidaritet med Ukraine. Danske Bertel Haarder ses øverst til venstre. Foto: Lars Daneberg.

Hvad gør Sverige?

Det vil vi gerne vide!

Man skal ikke tage fejl af Berlingskes motiv til at ansætte en fuldtids nordisk korrespondent. Det handler om at læserne er voldsomt interesserede i Sverige.

- Min stilling er drevet af et målbart læserbehov, siger Berlingskes nordiske journalist, Peter Suppli Benson, som tilføjer, at interessen også går den anden vej.

Det er jo en kendt sag, at svenskerne elsker København, men jeg er alligevel positivt overrasket over, hvor godt jeg bliver taget imod i både Norge og Sverige, og det gælder alle typer kilder og inden for alle emner. Alle vil gerne tale med en dansk journalist, siger Benson, som dog medgiver, at kilderne sikkert også skeler til, at han kommer fra en af de helt store danske aviser.

Benson har gjort sig en del betragtninger om, hvad det vil sige at være nordisk – og dem vender vi tilbage til. Først skal vi indkredse, hvordan korrespondenten opfatter og beskriver sit journalistiske stofområde.

Pandemien forstyrrede billedet

Peter Suppli Benson har været nordisk korrespondent i snart to år, hvoraf det første år stort set handlede om ét emne.

- Pandemien forstyrrede hele billedet. Jeg skrev stort set ikke om andet end corona-konsekvenser. Danmark og Norge håndterede jo smitten meget ens og i stor modsætning til Sverige.

- Hvis vi taler om andet end corona, og det gør vi heldigvis efterhånden, vil min tilgang ofte være det, vi kalder for spejlhistorier, altså historier hvor vi spejler os selv i de øvrige nordiske lande – og faktisk også Tyskland. Hvordan gør vi i forhold til dem? Hvorfor gør vi det forskelligt?

- Vores tilgang er ofte meget konkret ved at handle om mennesker og konkrete begivenheder, som vi kan skrue ind i en tendens eller i en sammenhæng med begivenheder i et andet nordisk land.

Nordisk Råd er sjældent interessant

- Det er sjældent Nordisk Råd, vi interesserer os for. Almindeligheder interesserer ikke læserne. I disse måneder handler det ofte om spændingerne (interviewet er gennemført, før Rusland *invaderede* Ukraine, derfor denne sprogbrug, red.) mellem Rusland og Ukraine på den ene side og Sverige-Finland på den anden. Jeg gør meget ud af at skrive relevante historier på tværs af landegrænserne.

- Jeg er for eksempel overrasket over, at der opstår ganske mange historier om nepotisme og korruption. Senest så vi, hvordan medlemmer af det norske Stortinget snød på vægten ved at have lejligheder i Oslo på skatteydernes regning uden at være berettiget til det. Jeg havde ikke troet, at snyderiet var så omfattende, og det er dermed med at til at skabe et billede af en knapt så lykkesfyldt Norden, som vi troede.

Peter Suppli Benson har altid haft Sverige tæt på, idet hans fars familie er svensk, og han er da

Mens Peter Suppli Benson ved, at danskerne gerne vil vide meget mere om Sverige, oplever han ikke tilnærmelsesvis, at danskerne har den samme interesse for Norge.

også begejstret for at opdage og beskrive, hvor mange grundværdier vi har til fælles i Norden.

Store ligheder, store oplevede forskelle

- Vi ønsker os jo samme type samfund, og vi har samme opfattelse af, hvordan folk bør opføre sig over for hinanden. Men jo mere jeg dykker ned i den nordiske folkesjæl, jo mere overrasket bliver jeg også over, hvor forskellige vi er. I hvert fald oplever vi hinanden som meget forskellige.

- For ikke så længe siden dækkede jeg nogle af de grupper i Sverige, som forbereder sig på krig eller anden nødsituation, de såkaldte preppere. Dem er der mange af og de var meget overraskede, da jeg kunne fortælle, at de næsten ikke har nogen meningsfæller i Danmark.

Peter Suppli Benson mener i øvrigt, at danskerne er imponerede over svenskerne.

- Vi ser op til svenskerne på grund af deres musik, biler, tennis og politiske neutralitet. Men selvom også svenskerne er vældig interesserede i, hvad der sker i Danmark, er de kritiske.

- De synes jo, at vi er alt for direkte, når vi for eksempel sætter nationalitet på kriminelle. Svenskerne synes, at vi stigmatiserer bestemte befolkningsgrupper. Det er da også min erfaring, at danskerne er mere uhøflige end svenskerne, og at svenskerne på den anden side er mere velopdragene end os. Med de fordele og ulemper, det medfører, lyder det fra Benson.

Efter Ruslands invasion af Ukraine, som skete lige efter Bensons samtale med Nordiske, har vi bedt ham om en refleksion over det nordiske samarbejde set i krigens lys.

- Krigen i Ukraine og den russiske trussel mod landene omkring Østersøen kan næsten kun føre de nordiske lande tættere sammen. Det er tydeligt at se, at især Sverige og Finland nu rykker endnu tættere sammen - både politisk og militært. Men det er et godt bud, at også Danmark nu i højere grad vil være interesseret i at tale mere og tættere med både Sverige og Finland. Vi har allerede set, at man har øget det militære samarbejde, og det vil formentligt kun blive endnu tættere. Så krigen kan - set med danske briller - virkelig genvække lysten til at rette blikket mere mod de nordiske relationer.

eø

Medierne flokkes sjældent ved pressemøder med nordiske politikere, men når samtlige statsministre møder frem, så er der trængsel. Som her ved afslutningen på Nordisk Råds 73. session på Christiansborg i november sidste år. Foto: Magnus Froderberg, norden.org.

Nabolandsperspektivet giver altid pote

For Politikens Kristian Klarskov fører sammenligning mellem dansk politik og politik i Sverige, Finland, Norge samt Tyskland næsten altid til en god historie.

- Hvis vi formår at sætte dansk politik ind i et nabolandsperspektiv, giver det en ekstra dimension til journalistikken, siger Klarskov, som egentlig er reporter på Politikens Christiansborg-redaktion, men som meget ofte skriver om dansk-nordisk politik.

Hans største historie inden for denne 'spejlingskategori' indtraf i december 2014, hvor han interviewede den netop afgangssvenske statsminister, Fredrik Reinfeldt fra det borgerlige parti Moderaterne. Det var det første større interview, Reinfeldt

gav efter sin exit som statsminister. Interviewets overskrift var 'De åbne svenske hjerters far' og Reinfeldt erklærede da også, at Sverige stadig havde masser af plads til flygtninge og indvandrere, selv om Sverige lå i europæisk top allerede. Interviewet blev gengivet i alle andre danske medier og dagen efter trykt i fuld længde i Sveriges og Finlands største aviser, Dagens Nyheter og Helsingin Sanomat. Se uddrag af interviewet i boks.

Værdisammenfald – og dog

For Klarskov er sammenligning netop relevant, fordi vores nordiske nabolande er så ens rent strukturelt og værdimæssigt.

- På udlændingeområdet har jeg ofte spejlet Danmark op imod Sverige, Norge og Tyskland. I

Danmark har vi jo set, at Socialdemokratiet kom til magten ved at genfinde vejen til en stram udlændingepolitik, mens Arbeiderpartiet i Norge og SPD i Tyskland netop har vundet magten på en markant anden udlændingepolitik end regeringen Mette Frederiksen. Det bliver derfor også virkelig spændende, hvilken rolle udlændingepolitikken kommer til at spille i det svenske valg d. 11. september, siger Klarskov, som har dækket nordiske valg i de seneste 10 år.

- Der er masser af parlamentariske ligheder – også i Finland. Da det nationalistiske og højrepopulistiske finske parti, De Sande Finner, gik i regering i 2015 efter at have opnået næsten 18 pct. af stemmerne, var det jo oplagt for mig at se nærmere på denne konstellation og sammenligne med Dansk Folkepartis status i Danmark.

Venstre fløjen presser socialdemokraterne

- På den anden fløj ser vi Venstrepartiet i Sverige vise tænder og presse Socialdemokraterne hårdt. Denne øvelse med at presse mest muligt ud af Socialdemokratiet interesserer jo mange i Danmark, fordi støttepartiet Enhedslisten er i nogenlunde samme situation i forhold til regeringspartiet.

Netop fordi der ligger så mange gode journalistiske historier og venter på at blive behandlet, er Kristian Klarskov lidt forundret over, at danske medier dækker Norden meget sporadisk.

- Måske er der på det seneste en tendens i retning af større interesse – især i forhold til Sverige. Valget i 2014 blev dækket af blot fire danske journalister, hvorimod der var mange, mange flere i 2018 og jeg tror, at det gentager sig til september. Men der var blot tre danske journalister i Norge til at dække stortingsvalget i september 2021. Og i Finland i 2019 var der foruden mig kun én journalist fra Sveriges Radio. Derimod tiltrak det finske valg mange journalister fra de baltiske lande, Rusland, Ungarn og andre østeuropæiske lande.

For Klarskov handler det nordiske stof i høj grad om kilder.

- Der er mange gode kilder i Norden, som gerne vil tale med danskere og som har spændende viden og holdninger. Det nordiske udsyn er journalistisk relevant – og så er der ikke så mange, som følger godt med på området, siger Klarskov.

eø

For Klarskov er nordisk journalistik det samme som nordisk politik, men han skriver aldrig nordiske historier, blot fordi de er nordiske, og det er mere end sjældent, at han finder historier med udspring i Nordisk Ministerråd eller Nordisk Råd.

Hvad sagde Reinfeldt?

Uddrag af Klarskovs interview med Fredrik Reinfeldt den 6. december 2014:

'At Stockholm er en slags udlændingepolitisk Omvendtslev af København, viser sig, når jeg spørger Reinfeldt, hvorfor Sverige ikke bare siger stop.

Det virker så mærkeligt. Hvorfor siger I ikke, at nu har I taget nok i Sverige, eftersom I jo allerede har taget imod så uhyggeligt mange flere end alle andre i EU?

- Ja, sådan er det. Men det rejser jo et andet spørgsmål. Hvad betyder ordet 'nok'? Er Sverige fyldt op? Er Norden fyldt op? Er vi for mange mennesker? Vi er 25 mio. mennesker, som bor i Norden. Jeg flyver ofte rundt over det svenske landskab. Det vil jeg anbefale andre at gøre. Der er uendelige marker og skove. Der er så meget plads, man kan tænke sig. Dem, der hævder, at landet er fyldt op, må jo vise, hvor det er fyldt op.'

Nordiske værdier tungere end amerikanske

Hun forstår og formidler nordisk politik bedre end de fleste, og hun har bevidst valgt at kommentere nordiske perspektiver fremfor amerikanske. Ex-politiker, politisk kommentator Tone Sofie Aglen har skabt en stærk nordisk platform på den norske avis, VG.

Da Tone Sofie Aglen for tre år siden blev hentet fra posten som politisk redaktør på den Trondheim-baserede Adresseavisen til jobbet som politisk kommentator på den landsdækkende VG i Oslo, var det ikke, fordi arbejdsgiveren bad hende se særskilt på Norden.

- Men jeg har i mange år undret mig over, at amerikansk politisk og kultur fylder så meget i hele Europa og bestemt også i Norge. Og da min baggrund er meget nordisk, besluttede jeg simpelthen at rette fokus mod Norden i mange af mine kommentarer. Jeg ville følge udviklingen i Norden ud fra den betragtning, at ved at følge nordisk politik, så forstår jeg bedre norsk politik og kan formidle denne forståelse, siger hun under vores møde på en café i Oslo, inden hun skal videre over i Stortinget på den anden side af gaden.

Solid nordisk erfaring

VG-kommentatorens nordiske ballast er betydelig. Hun har læst nordiske sprog og litteratur på universitetet, har studeret i Tórshavn og i Stockholm, dækket grønlandske valg, deltaget i Nordisk Råds

Nordkursus og i det lange danske Århus-kurset med rent nordisk perspektiv. Og hun er naturligvis fast akkrediteret til Nordisk Råds sessioner.

- Jeg ser i Norden nogle værdier, som jeg identificerer mig stærkt med. Især er jeg tryk ved den tilid, vi viser hinanden, i politik og til myndigheder. Vi stoler på hinanden og det er et fint træk ved mennesker. Vi synes jo, at vi kender hinanden gennem rejser, handel og kulturel udveksling.

- Som barn og yngre så jeg meget svensk og dansk tv, mens de unge i dag er orienteret meget mere mod kultur fra Europa og især USA gennem Netflix, HBO og alle de andre streamingtjenester. Her vil jeg gerne kunne give lidt modvægt. Vi har så meget at lære af hinanden i Norden – ikke mindst politisk.

Mette Frederiksen er et nordisk forbillede

Tone Sofie Aglen har gennem 12 år siddet i forskellige nordnorske kommunalbestyrelser for henholdsvis Sosialistisk Venstreparti og senere Senterpartiet. Desuden har hun været kommunaldirektør i Moskenes kommune.

- Norge er mere interesseret i Sverige end i Danmark. Vi er kulturelt tættere på Sverige, det svenske sprog falder os lettere end dansk og de politiske systemer ligner hinanden mere. Danmark er mere orienteret mod kontinentet, siger Aglen.

På VG beskæftiger hun sig naturligvis med alle politiske partier, men vender ofte tilbage til de nordiske socialdemokratier, fordi deres indflydelse er så betydelig – også historisk

- Socialdemokraterne i Norge, Arbeiderpartiet, har skelet ikke så lidt til Mette Frederiksen.

Hvordan hun har håndteret tidlig pension ved at personificere 'Arne'. Hendes holdning til Dansk Folkeparti. Hendes forsøg på at imødekomme provinsens behov, som ved valget gav udbytte netop dér, men gav tab i storbyerne. Jo, jeg har skrevet rigtig meget om Mette Frederiksen, fordi hun så åbenlyst har inspireret sine socialdemokratiske kolleger Jonas Gahr Støre her i Norge og svenske Magdalena Andersson.

I det daglige oplever Tone Sofie Aglen, at det vrimler med gode historier af nordisk tilsnit.

- Pandemihåndteringen har især været interessant set i et norsk-svensk perspektiv. Her fik det gode naboskab et skud for boven, da Norge gjorde det vanskeligt for svenskere at komme på arbejde i Norge. Der ligger også mange gode historier i den grønlandske undergrunds forekomst af mineraller.

Oversætter af norsk politik

Hun bruges af og til af DR og SVT til at kommentere norsk politik.

- Fremskrittspartiet i Norge har jo været særligt interessant, fordi partiet voksede sig stort og endda indgik i den norske regering. Partiet er det mest højreorienterede i Norge, men ikke så højreorienteret som Dansk Folkeparti, og jeg har nærmest gjort det til mit speciale at forklare og oversætte de norske partier og deres ageren til en dansk og svensk kontekst, siger Tone Sofie Aglen.

Nordisk succes i Langeskov

Hvordan er det gået til, at en by på godt 4000 indbyggere har Danmarks største Foreningen Norden-afdeling?

I 1988 var der ikke stort andet end en folkedanserforening i Langeskov. Rent kulturelt. Der var adskillige idrætsforeninger, men derudover var foreningskulturen af beskedent omfang.

Ud af dette tomrum opstod Foreningen Norden med en flyvende start, idet alle folkedanserne meldte sig ind! Grete Østergaard Hansen var på det tidspunkt lærer i Odense, blot et kvarters kørsel fra Langeskov.

- Jeg havde to gange været med en 10.-klasse i Finland og senere vært for svenske skoleklasser. Det vakte min nordiske interesse, og da ideen om Foreningen Norden opstod i 1988 mødte jeg naturligvis op til den stiftende generalforsamling. Jeg ville gerne give noget tilbage af mine erfaringer og oplevelser.

Stabilitet: Formand gennem 28 år

Grete Østergaard Hansen blev straks medlem af bestyrelsen og blev seks år senere formand, som hun har været siden. Også næstformanden Ruth Mogensen har været med fra starten.

I dag har afdelingen hele 310 medlemmer. Men selvom afdelingen nærmest fik folkedanserne foræret i sin tid, er det stigende medlemstal ikke kommet af sig selv. Det er heller ikke klassisk markedsføring, der fastholder medlemstallet. Afdelingen bruger ikke penge på annoncer. Det løber fra mund til mund, at der er noget at komme efter.

Usædvanlig tæt medlemskontakt

Stabilitet og kontinuitet er nøgleord. Bestyrelsen arbejder godt sammen og mange sidder i en længere årrække.

Vartegn i Langeskov: Dette er en 6 meter høj udgave af den verdensberømte norske Preikestol i Forsand, som før en kommunesammenlægning var venskabsby med Langeskov. Granitstenen har bronzestøbte mennesker og heste på toppen, og den blev under stor opmærksomhed fragtet fra et norsk stenbrud til Langeskov i 1997 på de to søsterforeningers initiativ. Læs og se mere på: <https://arkiv.dk/vis/3554415>

- Vi har en bevidst fastholdelsesstrategi. Vi tager godt imod nye medlemmer, hvor jeg cykler rundt med en velkomstpakke. Vi kræver også selv kontingent op, ved at jeg cykler rundt, og jeg ringer pænt og spørger, hvis der ikke bliver betalt.

Grete Østergaard Hansen peger på, at afdelingen har tre typer arrangementer, som måske stikker lidt dybere i udførelsen end normalt.

Tre slags aktiviteter trækker

- Vores virksomhedsbesøg er meget populære, fordi vi får åbnet for arbejdspladser i området, som man normalt ikke kan få adgang til. Vi har besøgt en del gartnerier, som egnen er rig på. Vi har også på det seneste været inden for hos Ørbæk Mosteri og i Robothus Fyn.

- Gode gammeldags foredrag trækker også folk af huse, hvis oplægsholderne er spændende nok. Vi har haft glæde af Hanne Bech Hansen, Bent Isager-Nielsen, Annette Vilhelmsen, Jane Heitmann, Henrik Dam Kristensen, Kiki Brandt, Søren Ryge Petersen, Lasse og Mathilde, Erik Grip, Lars Hovbakke Sørensen, Troels Mylenberg og mange andre.

- Da vi begyndte med rejser og busture fik vi hurtigt et medlemsboom. Vi var gennem en årrække på sporet af danskheden på tyske øer, som tidligere havde været danske: Rügen, Sylt og Föhr – og svenske Ven. Dertil har vi besøgt hele 25 danske øer og været på talrige rejser i Norden, siger afdelingsformanden.

Alle medaljer har en bagside – også Langeskovs

- På den ene side har stabiliteten været bærende for afdelingens succes, på den anden side kniber det med yngre medlemmer. Den nød har bestyrelsen endnu ikke knækket, men vi arbejder på sagen, lyder det fra Grete Østergaard Hansen.

eø

VR TravelTM

OPTIMIZE YOUR TRAVEL BUDGET

Danmark
Grønland

Rejser til Grønland

Ro til smukke oplevelser

Vores rejseeksperter planlægger din tur uanset formål

- Ferie, forretningsrejse eller en kombination
- Konference med gæster fra hele verden
- Besøgs- og grupperejser

Få bedre oplevelser, når vi reserverer hele din rejse

Med 50 års kendskab til transportmulighederne reserverer vi hele din rejse med fly, bådtransport og hotelovernatning.

Kontakt kundeservice og begynd at glæde dig allerede nu

+45 7642 9999 . +299 322899 . vr-travel.com

FULL
SERVICE

SELF
SERVICE

En kæmpe træder af

Peter Jon Larsen, 68, er både menneske og institution. Gennem 37 år har han været generalsekretær for Foreningen Norden. Nu er han trådt tilbage og har 1. april overladt posten til den 38-årige Christian Lagoni.

Peter Jon Larsen er ikke kendt i den brede offentlighed, selvom han har været generalsekretær i Foreningen Norden i 37 år og dermed formentlig sætter noget nær Danmarksrekord som længst-siddende leder i det folkelige og folkeoplysende Danmark. Han har heller ikke figureret ret mange gange i dette blads spalter.

Til gengæld er han kendt i netop de folkelige foreninger og naturligvis især i alle de 90 lokalafdelinger af Foreningen Norden. Herude har han tilbragt mere end halvdelen af sit liv med at hjælpe organisationen på vej, rådgive om stort og småt og tale om dannelse, uddannelse og folkeoplysningens betydning for mennesket.

Han bryder sig heller ikke om rampelys. For ham er landsforeningen og dens afdelinger, kredse og medlemmer i alle kroge af landet, det betydelige, bærende og væsentlige. Det er her, han trives og folder sig ud. Det er også her, han selv har sin herkomst.

Han er søn af solide radikale forældre fra Ringe på Fyn, hvor mange af partiets store politiske skikkelser kom i barndomshjemmet. Senere i ungdommen var han på vej mod en karriere inden for journalistik, men sprang fra uddannelsen på Danmarks Journalisthøjskole efter et år, da Radikal Ungdom valgte ham som lønnet landsformand.

Dermed var hans bane lagt. Ikke partipolitisk, men foreningsmæssigt. Foreningslivet blev også hans liv og beseglingen blev endegyldigt slået fast,

Peter Jon Larsen er stærkt inspireret af Grundtvig og han holder af at smutte ind i Vartovs gård og kaste et blik på Niels Skovgaards imponerende statue af den store folkeoplyser. Foto: Jakob Carlsen.

da han i 80'erne var international konsulent i Dansk Ungdoms Fællesråd, DUF.

DUF blev på mange måder hans skæbne. I denne store paraplyorganisation for alle slags ungdomsorganisationer, fra spejdere til gymnastik, fra kirkelige til politiske foreninger, opdagede han den kraft, der kan opstå i frivillige forenings-fællesskaber med demokratisk sigte.

DUF blev dannet i 1940 under navnet Dansk Ungdomssamvirke af teologiprofessor Hal Koch, og hans filosofi om at politisere ungdommen blev nærmest et mantra for DUF og ikke mindst for Peter Jon Larsen. Politisere skal forstås som stillingtagen, ikke som noget partipolitisk overhovedet.

Hal Koch mente, at ved at sætte sig ind i tingene, debattere, samtale og tage stilling, ja, så ville ungdommen blive hele og dannede mennesker, som ville påtage sig et ansvar og gøre nytte i folkestyret og i samfundet i øvrigt. Hele dette værdisæt bragte Peter Jon Larsen med sig fra DUF til Foreningen Norden.

Særligt ét menneske kom til at præge Peter Jon Larsen og hans ledelse af Foreningen. Det var Hal og Bodil Kochs datter, den senere kirke- og undervisningsminister Dorte Bennedsen, som var formand for Foreningen Norden i 15 år fra 1984 til 1999. Formand og generalsekretær kørte et sjældent frugtbart samarbejde, som styrkede foreningen organisatorisk, genskabte idepolitikken og udbredte fordelene ved nordisk samarbejde på alle tænkelige niveauer og områder.

Når Peter Jon Larsen ved sin afgang fra generalsekretærposten står som indbegrebet af Foreningen Norden og nordisk tankegang skyldes det, at han ind til benet hæger om demokratiske værdier, herunder den nordiske tradition om at være åbne for synspunkter, vi ikke er enige i. Derfor har Peter Jon Larsen altid forfægtet pluralismen som grundsten i folkeoplysningen.

Tidligt tænkte Peter Jon Larsen i projekter, hvor foreningen i en tidsbegrænset periode, og

med et særskilt eksternt budget, greb fat om aktiviteter og nye områder, hvor det nordiske samarbejde kunne nyde fremme.

Det mest succesfulde projekt er vel nok den fællesnordiske formidlingstjeneste af sommerjob for unge, Nordjobb. Her lykkedes det for generalsekretæren fra Danmark at involvere erhvervssværtægtere som Volvos koncernchef og senere bestyrelsesformand Pehr G. Gyllenhammar og Carlsbergs direktør Poul Svanholm i etablering af et projekt, som blev til den organisation, som endnu lever i bedste velgående.

Med sin afgang fra Foreningen Norden får Peter Jon Larsen tid til at rendyrke en gammel passion, fotografi, hvad enten det er af fugle herhjemme eller mennesker i de amerikanske landdistrikter. Dertil kommer samværet med sine tre døtre og fem børnebørn.

Christiansborg er et sted, hvor den nu fratrådte generalsekretær har bevæget sig hjemmevant i en menneskealder.
Foto: Jakob Carlsen.

eø

Dronning Margrethe bliver her modtaget med blomster af Foreningen Nordens formand Dorte Bennedsen ved ankomsten til Eigtveds Pakhus, hvor Foreningen Norden markerede sit 75 års jubilæum i 1994.
Foto: Nordfoto, Mogens Ladegaard.

Den gode vilje og den stærke tro

Foreningen Norden i Peter Jon Larsens tid 1985-2022

Af Jørgen Thomsen

Da Foreningen Nordens nu afgangede generalsekretær Peter Jon Larsen i 1985 var til samtale forud for sin ansættelse, blev han præsenteret for et øjebliksbillede, der nærmest fik ham til at tænke på, om den, man søgte, skulle stå for en styret afvikling af foreningen. Det var på sin vis ikke så underligt.

Vinterkrigen og 2. verdenskrig var mere end noget andet det, der åbnede øjnene hos brede kredse i Danmark for ønskeligheden af et tættere samarbejde mellem de nordiske broderfolk efter krigens afslutning. Foreningen Norden var allerede dannet efter 1. verdenskrigs ufattelige rædsler, men den havde længe været relativt elitær og først og fremmest virket på det politiske plan som et forum for meningsdannere inden for erhvervsliv, videnskab og politik. 25 år senere voksede den danske afdelings medlemstal imidlertid med voldsom fart, og generationer af danskere fik deres første oplevelser uden for landets grænser på nordisk udveks-

ling. Da der var flest – i 1961 midt under den kolde krig – havde den danske afdeling af Foreningen Norden over 62.000 medlemmer.

Efterkrigstidens store interesse for samarbejde i Norden havde da bragt tydelige fremskridt med ophævelse af pastvang, lettere adgang til at slå sig ned i de nordiske nabolande og til at komme ind på arbejdsmarkedet eller få adgang til sociale rettigheder ved en flytning over landegrænserne. Venskabsbyarbejdet med udvekslinger på mange områder udviklede sig samtidig, og mange af ideerne bag fremskridtene var groet frem i de fem nationale afdelinger af Foreningen Norden. De havde ganske vist også måttet sluge 'grandiosa misslyckanden', som Olof Palme engang formulerede det. Et nordisk forsvarssamarbejde kæntrede eksempelvis ved NATOs oprettelse i 1949, og et nærmere økonomisk samarbejde gennem et NORDEK led skibbrud i 1970, da det ikke lykkedes at forene Danmark og Norges ansøgning om optagelse i Fællesmarkedet med Finlands hensyntagen til den store nabo i øst.

Den nordiske interesse i befolkningerne var imidlertid så stærk, at den banede vej for stærkere samarbejde på andre områder – også her med tydelig inspiration fra Foreningen Norden. Nordisk Råd kom til verden i 1952, Nordisk Kulturfond begyndte sit arbejde i 1966, og Nordisk Ministerråd så dagens lys i 1971. De mange nye officielle organer sugede imidlertid også opgaver til sig, som tidligere havde været varetaget af de folkelige foreninger, og med Danmarks indtræden i Fællesmarkedet i 1973 var det ikke underligt, at fokus ændrede sig, og at medlemstallet i den danske afdeling af Foreningen Norden i 1985 var faldet til omkring 25.000.

Men i stedet for at falde i svime over det faldende medlemstal, og at foreningens mødested gennem mange år, det mageløse Hindsgavl Slot ved Middelfart, langsomt gled ud af foreningens hænder, lykkedes det i de følgende år at finde et nyt ståsted for foreningen. Under ledelse af tidligere minister Dorte Bennedsen gennem 15 år fra 1984 og en lang række følgende formænd og i nært samarbejde med den nye generalsekretær fokuserede

man i stedet på en revitalisering af organisationen og en politisk retning, som gjorde det klart, at der var masser at rive i både for lokalforeningerne og for landsstyrelse og repræsentantskab – ja endda også for de amtsorganisationer, der skulle medvirke til at sikre forbindelsen mellem det lokale og det nationale, og som kom til verden i 1984. Samtidig blev der gennem årene langsomt, men sikkert bragt orden i foreningens økonomi.

Det var et udgangspunkt for revitaliseringen, at lokalforeningerne var afgørende for Foreningen Norden og dens muligheder for gennem en folkelig debat at samles om synspunkter og holdninger, som landsorganisationen derefter kunne arbejde for. Det stod helt klart, at det drejede sig om politiske synspunkter, men de skulle udvikles sådan, at de ikke bar præg af partipolitik – og pudsigt nok var der i nyorienteringen også et greb tilbage i tiden. Allerede i 1942 havde foreningens senere direktør, Franz Wilhelm Wendt, rejst spørgsmålet, om ikke foreningens program kunne blive mere politisk. I første omgang blev spørgsmålet skudt til hjørne på grund af forholdene, men efter befrielsen var det netop det, der skete, og netop det, som medvirkede til mange af den første efterkrigstids resultater.

Siden midten af 1980'erne har der igen været en dybt rodfæstet forståelse af, at landsorganisationen ikke mindst er sat i verden for at lede kampen for de holdninger til udvidelsen af nordisk samarbejde, som medlemmerne i stort omfang giver udtryk for. Det har ikke altid været let, og i takt med et langsomt sivende medlemstal har det derfor også været nødvendigt med smertefulde nedskæringer. Når man trods alt har kunnet holde fanen højt og aldrig har svigtet kaldet som pådrivere for stadig nye udviklingsmuligheder i det nordiske samarbejde, skyldes det ikke mindst, at man også har været villige til at stå for et udstrakt projektarbejde.

Nordjobb-aktiviteterne er nævnt i den foranstående portrætartikel, men der har været mange andre projekter, og en række af dem har været rettet mod ungdommen, som også har fået sin egen ungdomsorganisation inden for foreningen. I en

årrække har Foreningen Norden således stået for den stadig aktive såkaldte Øresundsmiljøskole på Carls Bastion på Christianshavn, ligesom man i 1990'erne fik gennemført Projekt Nordliv, hvor der blev sat fokus på nordisk identitet i fortid, nutid og fremtid. Dette projekt skulle styrke bevidstheden om nordisk historie og samfundsforholdene i Norden, ikke mindst blandt unge. I foreningens regi kører også den danske del af informationstjenesten Info Norden (tidligere Hallo Norden), som er et tilbud til dem, der eksempelvis vil flytte eller studere i Norden, eller som vil arbejde eller starte en virksomhed her. Endelig har foreningen siden 1990'erne været med i samarbejdet omkring den nordiske biblioteksuge, hvor arrangementer som Skumringstime og Morgengry har bidraget til at styrke kendskabet til nabolandenes litteratur, også i skoleverdenen.

I det daglige arbejde har både forbindelsen til lokalforeningerne og arbejdet på det politiske niveau fyldt meget for landskontoret. Så sent som under coronakrisen har foreningen været på barrikaderne for at holde fast i tidligere tiders landvindinger, og der er blandt de mange politikere, der gennem årene har engageret sig i foreningen, vist også enighed om, at det er stærkt nødvendigt med et fortsat politisk pres fra det folkelige bagland. Kun gennem

et sådant pres kan vi komme endnu tættere på hinanden i Norden, og samtidig være fælles om at præsentere det, Norden har at byde på, udadtil.

De fem nationale foreninger repræsenterer den gode vilje og den stærke tro på samarbejdet i Norden, og det har – som den tidligere norske statsminister Einar Gerhardsen allerede konstaterede i 1954 – en selvstændig værdi. Den værdi kan kun fastholdes og udvikles gennem den folkelige debat og et fokus på fornyelsen både i foreningerne og i samarbejdet.

Norden er ikke så meget udland som det øvrige Europa eller andre dele af verden. Det er en del af den røde tråd gennem Foreningen Nordens historie, også i tiden siden 1985. Selv om kendskabet til nabosprogene ofte kan se ud til at halte, søger vi sammen, når vi møder andre fra Norden i internationale sammenhænge. Og talrige målinger viser, at der er en udbredt fornemmelse for et nordisk værdifællesskab som et godt grundlag i en verden med enorme udfordringer. Det er det, Foreningen Norden har arbejdet med i den beskrevne periode – og det vil ganske sikkert i stort omfang også bære fremtidens indsats.

Jørgen Thomsen er historiker, fhv. stadsarkivar, Odense Stadsarkiv.

Smittende energi – stor idérigdom

Af Karen Ellemann, MF, formand for Foreningen Norden, 2013-2015

Peter Jon Larsen har været en dygtig generalsekretær med stort talent for det politiske. Han er dybt engageret og har en smittende energi, et klart blik for nordiske muligheder og stor idérigdom. Det har været en stor fornøjelse for mig at være formand med Peter stabilt ved roret som generalsekretær.

Medlemsbevis 2022

Vandkunsten 12,
1467 København K.
www.foreningen-norden.dk

Dit medlemsnummer er det første
tal over dit navn på bagsiden.

Farvel til en stærk politisk kraft

Peter Jon Larsen og Lars Barfoed har ikke 'regeret' sammen i mere end ni måneder, men Lars Barfoed har været medlem af landsstyrelsen i en årrække, så de to kendte hinanden rigtig godt på forhånd. Formand Barfoed tøver ikke med at tillægge generalsekretær Larsen fortjenesten for Foreningen Nordens stærke bastion.

- Peter Jon har været foreningens omdrejningspunkt i årtier, ja, vi er vel nærmest personificeret ved Peter Jon Larsen og hans alsidige og vedvarende arbejde på flere fronter, siger Lars Barfoed.

- Peter har vel lige dele styrke i det organisatoriske og det politiske arbejde. Og det siger ikke så lidt. Hans engagement i vores lokalafdelinger er legendarisk og stærkt medvirkende til at afdelingerne er foreningens reelle ryggrad i dag.

- Dertil kommer hans forståelse for politiske mekanismer og hans politiske udsyn, hvilket da også har gjort ham til en højt respekteret figur i de øvrige nordiske landes foreninger og i Foreningerne Nordens Forbund, FNF. Peter har haft indflydelse, ofte fra kulissen, på alle vores nordiske initiativer gennem årene.

- Netop fordi han har bygget et solidt fundament op, kan vi også gå videre fra en stærk position. I øvrigt har det for mig personligt været en stor glæde at arbejde sammen med Peter og lære ham at kende, siger Lars Barfoed, som blev formand i 2021.

Nysgerrig efter nye veje

*Af Mogens Jensen, MF (S), tidl. minister, formand
for Foreningen Norden 2015-2019*

Som landsformand for Foreningen Norden fra 2015 til 2019 har det været en udsøgt glæde at arbejde sammen med Peter. Vi satte os, sammen med resten af foreningen, en stor opgave, nemlig at bruge perioden op til vores 100-års jubilæum i 2019 til at forstærke Foreningen Nordens profil og aktiviteter, samt at sikre flere nye medlemmer. Det lykkedes, i al beskedenhed, rigtig godt.

Det skyldes ikke mindst den kæmpe erfaring med og kendskab til organisationen, som Peter har opbygget gennem hele 37 år i Foreningen Norden. Dette koblet sammen med Peters altid tilstedeværende nysgerrighed efter at gå nye veje og søge nye samarbejdspartnere, gav ham de bedste forudsætninger for at stå i spidsen for en stærk jubilæumsfejring. Det samarbejde er jeg ham meget taknemmelig for.

Og så har jeg ikke mindst været glad for at lære personen Peter rigtig godt at kende. Nede på jorden, hyggelig, vidende og aldrig langt til et godt grin eller et godt glas vin. Så er man i rigtig godt selskab og ja – i mit parti kalder vi det et godt kammeratskab.

Tak til Peter for et fantastisk godt lederskab af Foreningen Norden, hvor han om nogen har sat Norden på landkortet i Danmark. Og alt det bedste i et otium, som jeg er overbevist om stadig vil have plads til nordisk engagement, selvom der også er mange fugle, som endnu mangler at blive fanget af hans mere end professionelle kameraøje.

Nordisk kulturuge på Rødning Højskole

Mød nordiske forfattere, kunstnere, musikere og smag det nordiske køkken
I samarbejde med Foreningen Norden

1. – 7. oktober 2022

Det nordiske er blevet kaldt en klippe i en urolig verden på grund af vores folkestyre, velfærdssamfund og ligestilling. Med kunst, kultur og samfundsforskning sætter kurset fokus på den store interesse, der er for det nordiske ude i verden. Men kunsten fortæller, at det nordiske også er en sindsstemning og en erfaring. Årtidernes skiften og naturen giver os i Norden følelsen af et fælles tilhørsforhold. Alt det som nordisk kunst og litteratur har rod i. Det sætter vi fokus på, når Rødning Højskole for syvende gang i samarbejde med Foreningen Norden inviterer til Nordisk kulturuge.

Velkommen til nordisk kulturuge på Rødning Højskole - leverandør af folkeoplysning siden 1844
Anja og Mads Rykind-Eriksen, forstandere

Kursusværter

- **Aage Augustinus**, cand.mag., tidl. højskoleforstander og aktiv i Foreningen Norden.
- **Anette Jensen**, cand.theol., sognepræst og tidl. leder af Foreningen Nordens kontor i Flensborg.

Program

Lørdag den 1. oktober

Kl. 15.00: Ankomst, indkvartering og kaffe.
Kl. 16.30: Velkomst v/ forstander Mads Rykind-Eriksen.
Kl. 17.15: Introduktion til ugen v/ Aage Augustinus og Anette Jensen.
Kl. 19.30: Højskolesang og fortælling v/ Anette Jensen og Aage Augustinus.

Søndag den 2. oktober

Kl. 9.00: Morgensang.
Kl. 9.40: "Fra enevælde til folkestyre. Grundtvig og folkeoplysningen i Norden" v/ Aage Augustinus.
Kl. 14.00: "Stemmer fra Grønland – hvordan fortæller vi historien?" v/ Kirsten Thisted, lektor ph.d., Institut for Tværkulturelle Studier, Københavns Universitet.
Kl. 19.30: Filmaften i Rødning Bio. "Kupé nr. 6", filmatisering af den finske forfatter Rosa Liksom's roman af samme navn.

Mandag den 3. oktober

Kl. 9.00: Morgensang.
Kl. 9.40: Nordisk fortælle-formiddag. Doris Ottesen fortæller Sigrid Undsets roman Olav Audunssøn.
Kl. 14.00: "Den yderste kant". Den færøske krimiserie om Hannis Martinsson v/ Jogvan Isaksen, forfatter og litteraturhistoriker fra Færøerne.
Kl. 19.30: "Det nordiske samarbejde i et geopolitisk perspektiv" v/ Lars Barfoed, landsformand i Foreningen Norden Danmark, tidl. minister.

Tirsdag den 4. oktober

Kl. 9.00: Morgensang.
Kl. 9.40: "En vildfugl". En fortælling om Emilie Demant-Hatt (1873-1958) – billedkunstner, forfatter og ungdomskæreste med Carl Nielsen v/ Anette Jensen.
Kl. 14.00: "Det grænsedragende menneske og den grænseløse nåde". Om Karl Ove Knausgård's roman "Min kamp" v/ David Bugge, universitetslektor og forfatter.
Kl. 19.30: "På rejse langs Norges kyst". Nordisk dokumentarfilm v/ Anette Jensen og Aage Augustinus.

Onsdag den 5. oktober

Kl. 9-18: Heltagsstur til Slesvig med Danevirke Museum, Hedeby og A.P. Møller Skolen
Kl. 20.00: Koncertaften med den grønlandske duo INUANIMA.

Torsdag den 6. oktober

Kl. 9.00: Morgensang.
Kl. 9.40: "Norden til Ejderen: Skandinavisme, højforræderi og krig" v/ Rasmus Glenthøj, lektor, ph.d.
Kl. 14.00: "Med hjemstavn i Dalarna". Om den svenske maler Anders Zorn v/ Grethe Bay, lektor i kunsthistorie, nordisk sprog og litteratur.
Kl. 16.30: "Sang under kirketag". Aftenklange i Rødning Frimenighedskirke v/ frimenighedspræst Mette Geil.
Kl. 19.00: Festsiddag med sang og ostebord.

Fredag den 7. oktober

Kl. 9.00: "Gå da frit enhver til sit". Morgensang og afrunding v/ Mads Rykind-Eriksen. Derefter afrejse.

Praktisk

Kurset koster 5.450 kr. på dobbeltværelse uden bad (tillæg 1.200 kr. for enkeltværelse) og 5.950 kr. på dobbeltværelse med bad. Yderligere oplysninger, program og tilmelding på Rødning Højskoles hjemmeside www.rhskole.dk.